

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Davalılar Veysi Doğan ve Hatun Doğan'ın çocukları olan küçük Mehmet'in, davacının küçük kızı Emine Doğan'ın bir gözünü kör etmesi nedeniyle açılan maddi ve manevi tazminat davasında, Mahkememizce maddi tazminat davasının kabulüne, manevi tazminat davasının kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Yapılan temyiz başvurusu sonucunda Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, baba Veysi Doğan'ın temyiz başvurusunu reddetmiştir. Anne Hatun Doğan için ise temyiz başvurusu kabul edilmiş ve gerekçede "...yasa hükmünce aile reisi velayeti altında bulunan çocuğun verdiği zarardan kusursuz olarak sorumludur. Davalılardan Hatun Doğan çocuğun annesi olduğundan ve yasaca yalnız aile reisi sıfatıyla baba sorumlu tutulduğundan bu davalı hakkındaki davanın reddi gerekirken kabulü usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir." denilmektedir.

Mahkememizce bozma ilamına uyulmuştur. Ancak "aile reisi"nin baba olması ve sadece baba hakkında tazminata hükmedilmesi Mahkememizce Anayasanın 2., 10. ve 12. maddelerine aykırı bulunmuştur.

Kocanın aile reisi olması (Medeni Kanun 152. maddesi), Mahkememizde yapılan yargılamada koca ile karının farklı statüde değerlendirilmesine yol açmaktadır.

İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Korumaya Dair Sözleşme'ye (EK) 7 no'lu protokolün 5. maddesinde (Bu protokol 14.03.1985 yılında Türkiye tarafından imzalanmıştır.) "Eşler evlilikleri bakımından, evlilik süresince ve evliliğin sona ermesi durumunda kendi aralarında ve çocukları ile olan ilişkilerinde medeni nitelikteki haklar ve sorumluluklar yönünden eşittirler" denmektedir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen "Kadınlara Karşı Her türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi" Türkiye Cumhuriyeti tarafından 24.07.1985 tarih ve 85/9722 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanmıştır. Bu sözleşmenin başlangıcında: "Taraf devletler Birleşmiş Milletler Yasası'nın temel insan haklarına, insan itibar ve kıymetine ve erkeklerle kadınların eşit haklara sahip olmaları gereğine inancı tekrar teyit ettiklerini kaydeder" ifadesi kullanılmış ve sözleşmenin 13. maddesinde, ekonomik ve sosyal yaşamın diğer alanlarındaki haklar ile aile tazminatlarındaki haklardaki eşitlikten, 15. maddesinde, taraf devletlerin hukuk önünde kadınların erkeklerle eşitliğini kabul ettiğini ve 16. maddesinde ise evlenmede erkeklerle kadınların eşitliği ve aynı haklara sahip olduğu öngörülmüştür.

Anayasamızın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına saygılı, demokratik ve sosyal hukuk devleti olduğu açıkça belirtilmiştir. Yine Anayasamızın 10. ve 12. maddelerinde kadın-erkek eşitliği ve herkesin kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez hak ve özgürlüklere sahip olduklarına ilişkin ilkeler mevcuttur.

Yüksek Mahkemenizin 1990/30 esas no, 1990/31 karar no ve 29.11.1990 günlü detaylı araştırmalar sonucunda verilmiş gerekçeli kararında "Eşitlik İlkesinin Medeni Yasalarda Aile Hukukuna Uygulamasının Karşılaştırmalı Hukuk Yönünden İncelenme Sözleşmeler Yönünden

Esas Sayısı : 1999/48
Karar Sayısı : 2002/33

İncelemesi" başlıkları altında kadın-erkek eşitliği konusunda Anayasamızla ilgili ilkeler irdelenmiştir.

Dava konusu olayda Mahkememizce Medeni Kanunun 152. maddesi gereğince sadece kocanın aile reisi olması nedeniyle çocukları ile olan ilişkisinde, hak ve sorumluluklarında farklı statüde değerlendirilmesi zorunluluğu doğmuştur. Bu durum Mahkememizce Anayasa'nın 2., 10. ve 12. maddelerine aykırı görülmüştür.

SONUÇ: 743 sayılı Türk Kanununu Medenisi'nin 152. maddesinin Anayasa'nın 2., 10. ve 12. maddelerine aykırı olduğuna, bu konuda karar verilmek üzere dosyanın onaylı bir suretinin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmek üzere C. Savcılığı'na tevdiine,

Davanın Anayasa Mahkemesi'nce verilecek karara göre bekletici mesele olarak geri bırakılmasına, karar verildi. 15.12.1999""